

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a z členov Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD. v právnej veci navrhovateľa: **Z.**, nar. X., štátny príslušník Čínskej ľudovej republiky, tibetská národnosť, naposledy v zahraničí bytom M., t. č. pobyt neznámy, zastúpený *JUDr. L.*, právnu poradkyňou *S.*, proti odporcovi: **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky – Migračný úrad**, so sídlom Pivonková č. 6, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu ČAS: MU-154-25/PO-Ž-2010 zo dňa 09.09.2010, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, č. k. 9Saz/63/2010-64 zo dňa 16. februára 2011, takto

r o z h o d o l

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č. k. 9Saz/63/2010-64 zo dňa 16. februára 2011 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporcu ČAS: MU-154-25/PO-Ž-2010 zo dňa 09.09.2010 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia potvrdil rozhodnutie ČAS: MU-154-25/PO-Ž-2010 zo dňa 09.09.2010, ktorým odporca podľa § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon o azyle“) neudelil navrhovateľovi azyl na území Slovenskej republiky a podľa § 13c ods. 1 a § 20 ods. 4 zákona o azyle mu neposkytol doplnkovú ochranu. O trovách rozhodol tak, že navrhovateľovi právo na ich náhradu nepriznal.

Námietku nedostatočne odôvodneného rozhodnutia vyhodnotil krajský súd ako čiastočne dôvodnú, nakoľko odôvodnenie, hlavne v časti týkajúcej sa neudelenia azylu, je stručné a vzhľadom k povahe veci by si vyžadovalo podrobnejšiu analýzu právneho názoru odporcu. Podľa názoru krajského súdu ale táto vada nemala vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, a preto na ňu neprihliadol. Navyše odôvodnenie rozhodnutia nie je právne záväzné.

K námietke nesprávneho právneho posúdenia veci krajský súd uviedol, že navrhovateľ nikdy nepreukázal svoju totožnosť a ani pravdivosť svojho príbehu. Skutočnosťou je aj to, že čínske orgány aj rozširovanie protibetských letákov považujú za činnosť, ktorá nie je v súlade s vládou politikou, a preto takéto konanie postihujú. Preto ak odporca v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že dôvody prezentované navrhovateľom sa javia ako možné, takéto hodnotenie je podľa krajského súdu logické.

Krajský súd na rozdiel od odporcu, dospel k názoru, že neudelenie azylu je síce dôvodné, avšak z dôvodu všeobecnej nedôveryhodnosti navrhovateľa. Podľa jeho názoru iba prezentovanie takejto činnosti automaticky neznamená naplnenie podmienok udelenia medzinárodnej ochrany vo forme udelenia azylu, bez preukázania všeobecnej dôveryhodnosti navrhovateľa. Ak by takéto jeho konanie, alebo prezentované konanie polície bolo dôvodom jeho odchodu z Číny, tento dôvod by navrhovateľ uvádzal pri akejkoľvek výpovedi v ktorej sa vyjadroval k dôvodom svojho odchodu. Počas podania vysvetlenia na políciu navrhovateľ uviedol ekonomický dôvod, a to, že mali doma málo peňazí, a preto sa chcel dostať do inej krajiny, v ktorej by sa zamestnal. Súd posúdil ako neakceptovateľné jeho následné vysvetlenie, že tak urobil preto, lebo mal strach z prítomnosti tlmočníčky jazyka čínskeho, ktorá pochádza z Číny. Na jednej strane preto, lebo bol uistený o tom, že sa nemá čoho obávať, na druhej strane preto, lebo pokiaľ sa s dôverou obrátil na slovenské orgány, čoho dôkazom je podanie žiadosti o azyl, nemal dôvod nedôverovať postupom,

ktoré slovenské štátne orgány v jeho prípade použili. Ak navrhovateľ tvrdil, že Čínu opustil z ekonomických dôvodov, pričom sa ani len v náznakoch nezmienal o osobných problémoch akéhokoľvek iného charakteru a následne uviedol pred odporcom principiálne iný dôvod, hodnotenie jeho osoby ako nedôveryhodnej je dôvodné. Rozdielne sa navrhovateľ vyjadroval aj k okolnostiam vybavenia vycestovania z Číny. Najprv uviedol, že sa stretol so strýkom, ktorý kontaktoval neznámeho muža, ktorý cestu vybavil. Neskôr uviedol, že potom, ako bol tri dni s priateľmi ubytovaný v hoteli ich oslovil neznámy muž, ktorý cestu vybavil. Navrhovateľ aj vo svojej výpovedi pred odporcom uviedol okolnosti, ktoré nesvedčia o jeho hodnovernosti. Na jednom mieste uviedol, že polícia na druhý deň potom, ako rozhadzoval letáky prišla k nim domov. Polícia musela teda navrhovateľa spoznať. V doplňujúcom pohovore ale uviedol, že policajné auto jeho a jeho kamarátov prenasledovalo a priblížilo sa najviac na vzdialenosť 3 - 5 metrov. Za takejto situácie (noc, oblečenie: nohavice a zimný kabát, pohyb utekajúcich osôb, pohyb policajného auta) je podľa názoru krajského súdu iba ťažko predstaviteľné, že by bol navrhovateľ políciou identifikovaný. Navrhovateľ tvrdil, že z Číny vycestoval na vlastný cestovný doklad, ktorý mu pomohol vybaviť neznámy človek. Zo správ o krajine pôvodu je zrejmé, že na letiskách sú vykonávané podrobné kontroly, pri ktorých sa overuje doklad o pobyte, elektronickým spôsobom cestovné doklady a navyše k vycestovaniu je potrebné predložiť osobitné povolenie. Ak by bolo pravdivé tvrdenie navrhovateľa, že bol políciou pri distribúcii letákov identifikovaný a následne hľadaný, je nanajvýš nepravdepodobné, žeby mu príslušný úrad následne vydal kartu imigračného odchodu, resp. iný doklad potrebný k vycestovaniu. Podobne je nepravdepodobné, aby prešiel kontrolou čínskych orgánov, ak by boli všetky uvedené doklady falošné. Ako nepravdepodobné sa tiež javí jeho tvrdenie, že cestu, vrátane pobytu v hoteli a letenky zabezpečil neznámy človek bez poskytnutia akéhokoľvek finančného obnosu za túto službu a navyše mu a aj jeho priateľom po príchode do Európy poskytol finančnú hotovosť v dolároch a v eurách. Všetky tieto skutočnosti podľa názoru krajského súdu spochybňujú dôveryhodnosť navrhovateľa, a teda aj jeho tvrdení, ktoré prezentoval pred odporcom. I keď odporca na tieto okolnosti výrazne neprihliadol, podľa názoru krajského súdu ich existencia v každom prípade spôsobuje nedôveryhodnosť osoby navrhovateľa, čoho dôsledkom je nepreukázanie predpokladov, ktoré má na mysli ust. § 8 zákona o azyle.

K neposkytnutiu doplnkovej ochrany krajský súd uviedol, že navrhovateľ nebol trestne stíhaný, nebol mu teda uložený trest smrti a nebol objektom neľudského, či ponižujúceho zaobchádzania. S poukazom na vyhodnotenie jeho osoby ako nedôveryhodnej, ako aj s poukazom na založené správy o krajine jeho pôvodu, niet dôvodu predpokladať, že by sa v prípade svojho

návratu stal objektom takého zaobchádzania a to ani ako neúspešný žiadateľ o azyl. V Číne niet medzinárodného, či vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu, a teda ani z tohto dôvodu mu nehrozí narušenie či ohrozenie jeho osobnej integrity. Zo založených správ tiež vyplýva, že iba jeho príslušnosť k tibetskej národnosti sama o sebe tak isto nespôsobuje bezpečnostné riziko jeho návratu.

Krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia v intenciách podaného návrhu dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je zákonné, teda vydané v súlade o zákonom o azyle, a preto ho potvrdil ako vecne správne.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne včas odvolanie, v ktorom namietal, že krajský súd rovnako ako odporca vec nesprávne posúdili.

Navrhovateľ uviedol, že požiadal o udelenie azylu alebo poskytnutie doplnkovej ochrany, pretože sa obával o svoj život. Nesúhlasil s tvrdením odporcu ako aj krajského súdu, že nespĺňa podmienky pre udelenie azylu na území Slovenskej republiky. Navrhovateľ vyrábal a rozširoval letáky s heslami Sloboda Tibetčanom, Návrat Dalajlámu a Oslobodenie Pančenlámu, prejavil teda svoj politický názor, a to nesúhlas s nadvládou Číňanov v Tibete a takéto aktivity sú trestané. Pritom nie je dôležité, či takáto osoba patrí alebo nepatrí k náboženskému rádu. Podstatné nie je ani to, že navrhovateľ nebol návodcom, či organizátorom plánu roznášania letákov a že táto jeho činnosť nesúvisela s jeho reálne prejavovaným politickým presvedčením alebo náboženstvom, ako to uviedol odporca. Aj tvrdenie, že navrhovateľ vzhľadom na skutočnosť, že predtým podobné aktivity nevyvíjal, a ani počas roznášania letákov sa o podobné aktivity nezaujímal, nemajú oporu v spisovom materiály a sú podľa názoru navrhovateľa len domnienkou odporcu. K námietke odporcu, že navrhovateľ nepredložil dôkazy na podporu svojich tvrdení navrhovateľ uviedol, že azylové konanie je veľmi špecifické, pretože účastník konania nie je vždy schopný zabezpečiť dôkazový materiál, ktorý by potvrdil opodstatnenosť obáv a často je to z objektívnych dôvodov.

Navrhovateľ poukázal na to, že požiadal o udelenie azylu bezprostredne po vstupe na územie SR. Jeho výpoveď je vnútorne konzistentná, korešponduje s informáciami o krajine pôvodu, v konaní spolupracuje, poskytol všetky potrebné informácie. Dokonca jeho výpoveď je v súlade s výpoveďou ďalšieho žiadateľa o azyl, s ktorým vyvíjali aktivity v meste Gan Zi spoločne. Podľa jeho názoru všetky skutočnosti, na ktoré sa krajský súd odvoláva, je možné

reálne a hodnoverne vysvetliť, a nie je dôvod označovať navrhovateľa za všeobecne nedôveryhodného.

Krajský súd sa podľa jeho názoru nedostatočne vysporiadal s námietkou nedostatočne zisteného skutkového stavu, nakoľko sa nezaoberal konkrétnymi skutočnosťami uvedenými v tejto námietke, ale iba všeobecne zhodnotil obsah spisového materiálu a skonštatoval dostatočné zistenie skutkového stavu veci. Nesúhlasí ani so spochybnením pravdivosti príbehu prezentovaného klientom týkajúceho sa dôvodu, prečo v zápisnici spísanej 02.04.2010 neuviedol všetky dôvody, ktoré ho viedli k odchodu z krajiny pôvodu, tak ako potom neskôr na pohovore pred odporcom. Týmto dôvodom bol problém s osobou tlmočnice z čínskeho jazyka, ktorá pochádza z Číny a v navrhovateľovi to vzbudilo obavy.

Navrhovateľ nesúhlasil ani s neposkytnutím doplnkovej ochrany, nakoľko tak odporca ako aj krajský súd situáciu navrhovateľa nesprávne vyhodnotili, že navrhovateľ v prípade návratu do krajiny pôvodu nebude vystavený mučeniu alebo neľudskému, či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

Navrhovateľ preto navrhoval rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že rozhodnutie odporcu sa zrušuje v celom rozsahu a vec sa vracia na nové konanie.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril podaním z 12.05.2011. K námietke, že navrhovateľ svojim konaním, ktoré spočívalo v rozširovaní letákov s protibetskými heslami, prejavil svoj politický názor, za ktorý mu hrozí prísny trest uviedol, že navrhovateľ nebol nikdy trestne stíhaný, a ani nikdy nebol členom žiadnej politickej strany. V žiadosti o udelenie azylu opísal iba jedinou udalosť, keď spolu so svojimi krajanmi v noci rozhadzoval letáky, pričom ich uvidela policajná hliadka, pred ktorou utiekli. Navrhovateľ ale aj po tejto udalosti bez problémov cestoval po krajine, získal cestovný doklad a povolenie na vycestovanie z krajiny a bez ťažkostí takisto letecky odcestoval. Obavy, že ho polícia identifikovala a že sa preto nemôže vrátiť do svojho rodného mesta, ani do Číny, odporca preto vyhodnotil ako neopodstatnené.

Za irelevantný považoval odporca aj fakt, či je navrhovateľ naozaj presvedčený o myšlienkach, ktoré letákmi distribuoval. Podľa odporcu sa navrhovateľ v krajine pôvodu bez vlastného presvedčenia správal nezodpovedajúco k strachu, ktorý vyjadril pred migračným úradom. Je nepravdepodobné, že by vykonával činnosť, o ktorej nie je presvedčený, ak by sa obával trestu odňatia slobody. V navrhovateľovom prípade nedošlo, a na základe ním

opísanej udalosti ani nedôjde k závažnému ani opakovanému konaniu zo strany štátnych orgánov, ktorým by jeho ľudské práva mali byť vážne porušené.

Odporca má za to, že navrhovateľovi po návrate do krajiny pôvodu nehrozí vážne bezprávie, nebol mu uložený trest smrti ani jeho výkon, nehrozí mu mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie, takisto v krajine pôvodu neprebíha medzinárodný alebo vnútroštátny ozbrojený konflikt, pre ktorý by bol ohrozený jeho život a nedotknuteľnosť jeho osoby. Samotná príslušnosť k určitej národnosti nespôsobuje konkrétne bezpečnostné riziko navrhovateľovho návratu do krajiny pôvodu. Navyše navrhovateľ opustil 07.03.2011 pobytový tábor bez udelenia priepustky a už sa nevrátil späť. Táto skutočnosť ukazuje, že jeho záujem o poskytnutie medzinárodnej ochrany nie je vážny ani odôvodnený.

Odporca preto navrhol rozsudok krajského súdu potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov) dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nssud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 14. júna 2011 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Podľa § 8 zákona o azyle ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý:

- a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo
- b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa § 9 zákona o azyle ministerstvo môže udeliť azyl z humanitných dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8.

Podľa § 10 zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak:

- a) manželovi azylanta, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď azylant odišiel z krajiny pôvodu a azylant so zlúčením vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom azylanta alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, ak s tým azylant vopred písomne súhlasí.

(ods. 1)

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo udelí azyl osobám uvedeným v odseku 1, len ak ide o zlúčenie rodiny s azylantom, ktorému bol azyl udelený podľa § 8 (ods. 3).

Ministerstvo udelí azyl aj dieťaťu narodenému azylantke na území Slovenskej republiky, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 4).

Podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa § 13a zákona o azyle ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 13b zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny poskytne doplnkovú ochranu ak tento zákon neustanovuje inak:

- a) manželovi cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď cudzinec odišiel z krajiny pôvodu a tento cudzinec so zlúčením vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, mladšieho ako 18 rokov.

(ods. 1)

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu aj dieťaťu narodenému na území Slovenskej republiky cudzinke, ktorej sa poskytla doplnková ochrana, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 3).

Podľa § 13c ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, okrem odňatia azylu podľa § 15 ods. 2 písm. i/, rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu.

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o neudelení azylu navrhovateľovi na území SR a o neposkytnutí doplnkovej ochrany, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľa a obsahom správ o krajine pôvodu (Správa o stave ľudských práv v krajine - Čína vrátane Tibetu, Hong Kongu a Macau, vydaná 11.03.2010 MZV USA, Správa Amnesty International - Čína 2010, Správa Human Rights Watch - Čína 2009, informácie z ODZS a iné verejne dostupné zdrojov), z ktorých vyhodnotil a stručne popísal súčasnú politicko-spoločenskú situáciu v krajine pôvodu so zameraním na dôvody, pre ktoré navrhovateľ žiadal o udelenie azylu. Krajský súd doplnil dokazovanie správami o krajine pôvodu navrhovateľa pochádzajúcimi z rôznych zdrojov (napr. Tibetské centrum pre ľudské práva a demokraciu, správa za rok 2009, Úrad pre demokraciu, ľudské práva a prácu MZV USA za rok 2009, výročná správa Výkonnej komisie Kongresu USA a Číny za rok 2009, www.ecoi.net, Správa HRW o Číne za rok 2009, IRB Kanada).

Ako vyplynulo z administratívneho spisu, navrhovateľ odišiel z rodného mesta Gan Zi do mesta Lhasa, asi 13.03.2010 spolu s dvoma ďalšími osobami. Po troch dňoch, ako bývali v Tibetskom hoteli ich náhodne oslovil neznámy cudzinec, ktorému sa zdôverili s ich problémami a on im povedal, že im pomôže vycestovať. Šli do neznámeho hotela, kde nič neplatili. Po štyroch dňoch ich ten neznámy človek vzal na letisko, leteli do iného mesta v Číne a následne iným lietadlom do Európy. Po vystúpení odovzdali pasy a dostali 150 dolárov a 40 eur. Odviezli ich do domu kde strávili 3 dni, neskôr naložili do auta, vysadili ich a ukázali smer kam majú ísť. Potom ich zadržala polícia.

V zápisnici o podaní vysvetlenia zo dňa 02.04.2010 pred OCP PZ Košice uviedol, že z domovskej krajiny odišiel, lebo doma majú málo peňazí a chcel sa dostať do nejakej krajiny, kde sa môže zamestnať a pracovať. Chcel sa dostať do Švajčiarska. Uviedol aj, že o azyl sa rozhodol požiadať preto, že tu chce ostať študovať a žiť v bezpečí nakoľko v Tibete je zlá situácia. V dotazníku žiadateľa o udelenie azylu z 25.04.2010 ako dôvody, pre ktoré sa rozhodol požiadať o udelenie azylu alebo poskytnutie doplnkovej ochrany, uviedol obavu o svoju bezpečnosť. Spolu s ďalšími dvoma osobami, s ktorými sa spoznal na stavbe, vyrábali letáky v tibečtine, na ktorých boli heslá ako sloboda Tibeťanov, návrat Dalai Lamu a oslobodenie Pančen Lamu. Tieto letáky potom v noci porozhadzovali po meste. Urobili tak asi dvakrát. Neskôr sa rozhodli ich porozhadzovať po väčšej ulici a boli prichytení hliadkou polície. Podarilo sa im ujsť a ukryť. Prespali v chráme, pričom jeden z mníchov išiel k nim domov povedať, čo sa stalo. Tento mních cestou počul ako ľudia na ulici hovorili, že policajti prišli k navrhovateľovi domov. Preto ušli do mesta Lhasa.

Na otázku, prečo 03.04.2010 na Oddelení azylu PZ Humenné uviedol, že o azyl žiada z dôvodu obavy o svoj život, zlej ekonomickej situácie a pretrvávajúceho vojnového konfliktu uviedol, že v Košiciach vypovedal pred čínskou tlmočnicou a mal obavy, hoci mu bolo povedané, že sa nemá čoho báť. Pri podaní vysvetlenia v Humennom s ním tlmočník komunikoval v jemu neznámom jazyku, a nie v čínskom jazyku, preto to nemohol opísať tak, ako pri pohovore.

Na otázku či sa so žiadosťou o pomoc obrátil na oficiálne orgány jeho krajiny uviedol, že sťažovať by sa dalo keby bol bohatý alebo známy človek. Uviedol aj, že na mimovládnu organizáciu sa neobrátil lebo v okolí žiadna neexistuje. V Lhase nemohol ostať žiť, lebo by ho policajti chytili nakoľko nemal občiansky preukaz. Medzinárodnú ochranu nehľadal v Indii, lebo cesta do Indie nie je ľahká, ide sa tam po horách a dlho, a ak by ich objavili pohraniční policajti, tak by ich zastrelili. Problémy majú aj iní Tibetčania, ak vykonávajú podobné aktivity ako oni, a ak sú odhalení, väčšina odíde do Indie. V prípade návratu sa obáva toho, že by išiel do väzenia.

Navrhovateľ ďalej uviedol, že nie je členom žiadnej politickej strany a ani nevyvíjal žiadne politické aktivity a nikdy voči nemu nebolo nikdy vedené trestné stíhanie, okrem uvedeného nemal žiadne problémy s políciou, ani s inými orgánmi a nebol nimi ani prenasledovaný.

Odporca zdôvodnil rozhodnutie o neudelení azylu navrhovateľovi na území Slovenskej republiky nepreukázaním opodstatnenosti obáv z prenasledovania v zmysle Ženevskej konvencie z roku 1951 o právnom postavení utečencov a zákona o azyle. Ako sám navrhovateľ potvrdil, nevyvíjal žiadne politické aktivity, kvôli ktorým by mu zo strany čínskych orgánov mala hroziť perzekúcia. Len pre skutočnosť, že je tibetskej národnosti, nebol nikdy osobne žiadnym spôsobom perzekvovaný ani diskriminovaný. Preto nebolo voči nemu nikdy vedené trestné konanie, nikdy nebol zadržaný, väznený ani vypočúvaný, nemal problémy s políciou, armádou ani inými orgánmi štátnej moci. Taktiež neuviedol žiadne skutočnosti, na základe ktorých malo dôjsť k obmedzovaniu jeho náboženskej slobody. Čo sa týka situácie v Číne, Čínska vláda prísne kontrolovala informačné toky a prístup do Tibetskej autonómnej oblasti a tibetských oblastí mimo Tibetskej autonómnej oblasti, takže je ťažké presne určiť rozsah porušovania ľudských práv. **Podľa správy MZV USA čínske orgány aj naďalej páchali závažné porušovania ľudských práv, vrátane mimosúdnych popráv, mučenia a svojvoľného zatýkania, mimosúdnych väzieb a domácej väzby. V priebehu roku bolo veľa Tibetčanov, predovšetkým mníchov, odsúdených na odňatie slobody z dôvodu svojho zapojenia do protestov a nepokojov v marci 2008.** Ďalej sa v správe uvádzalo, že 05. februára bolo v prefektúre Gan Zi, provincii Sichuan (odtiaľ pochádza navrhovateľ)

odsúdených šesť Tibeťanov na 18 mesiacov až 3 roky odňatia slobody za participáciu na protestoch v roku 2008. Napriek takýmto negatívnym správam o krajine pôvodu menovaného, dokonca z jeho bydliska, odporca skonštatoval, že s menovaným nemajú žiadnu súvislosť. Navrhovateľ nepreukázal opodstatnenosť obáv z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine. Situácia navrhovateľa v krajine pôvodu teda podľa odporcu nesvedčí o jeho opodstatnenom strachu žiť v krajine pôvodu a ani o žiadnej diskriminačnej činnosti závažného charakteru a opakovania sa, ktorá by bola namierená voči jeho osobe len pre jeho etnickú, náboženskú príslušnosť, či z dôvodu zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine. Prípadná obava, že by polícia mohla navrhovateľa zatknúť, sa u neho nemohla opierať ani o negatívnu osobnú skúsenosť. Navrhovateľ sa žiadnych protestov a demonštrácií v krajine pôvodu aktívne nezúčastňoval, nebol ani predmetom záujmu polície. On sám nebol návodcom, či organizátorom plánu roznášania letákov, ale dostal sa k tejto činnosti na popud kamaráta a nesúviselo to s jeho reálne prejavovaným politickým presvedčením alebo náboženstvom. Dovtedy žiadne takéto aktivity nevyvíjal a ani počas obdobia, keď roznášal letáky sa o iné, podobné aktivity nezaujímal. Z tohto dôvodu odporca skonštatoval, že prípadný postih zo strany štátnych orgánov by nebol takej intenzity, ako v prípade osoby politicky, či duchovne aktívne činnej, alebo v minulosti už raz trestne stíhanej.

Vzhľadom k tomu, že neboli naplnené dôvody pre udelenie azylu, odporca skúmal, či navrhovateľ spĺňa podmienky pre poskytnutie doplnkovej ochrany v zmysle zákona o azyle.

Podľa odporcu navrhovateľ nesplnil ani zákonom stanovené podmienky pre udelenie doplnkovej ochrany. Obavy žiadateľa z toho, že v prípade návratu do Číny by bol uväznený, kvôli tomu že rozhadzoval letáky po uliciach, nemožno subsumovať pod zákonnú definíciu vážneho bezprávia, tak ako ju vymedzuje § 2 písm. f/ zákona o azyle. Podľa § 2 písm. f/ sa za vážne bezprávie považuje uloženie trestu smrti alebo jeho výkon, mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest, alebo vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas medzinárodného alebo vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu. Ako však vyplýva z výpovede menovaného, v krajine pôvodu nikdy nebol trestne stíhaný alebo väznený a on osobne neprišiel do styku so štátnymi orgánmi krajiny. V minulosti nebol v Číne vystavený mučeniu alebo neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu a nie je predpoklad, že by mohol byť vystavený takémuto zaobchádzaniu v prípade návratu do krajiny pôvodu. V krajine neprebíha ozbrojený konflikt. V prípade navrhovateľa teda neboli zistené dôvody domnievať sa, že v prípade návratu do krajiny pôvodu by bol vystavený

reálnej hrozbe vážneho bezprávia, tak ako to vyplýva zo zákona o azyle. Situácia v Tibetskej autonómnej oblasti a príslušných autonómnych oblastiach Oinghai, Sichuan, Gansu a Yunman zostáva napätá, ostro sledovaná a po vypuknutí protestov v marci 2008 je v týchto oblastiach vysoký počet predsunutých vojenských jednotiek. Úlohou vojsk je však zabrániť opakovaniu sa násilností z marca 2008. Aj keď nejde o všeobecne pokojnú situáciu, nemožno hovoriť o konflikte, ktorý má na mysli § 2 písm. f/ zákona o azyle.

Je teda zrejmé z akých dôkazných prostriedkov pri svojom rozhodovaní vychádzal, pričom odvolací súd sa nestotožnil so záverom odporcu, že navrhovateľ ako žiadateľ o azyl neuvádzal skutočnosti svedčiace o tom, že by mohol byť vystavený prenasledovania z dôvodov uvedených v § 8 zákona o azyle, resp. že neexistujú dôvody pre udelenie doplnkovej ochrany.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje uvedený záver odporcu, na rozdiel od krajského súdu, za nedostatočne podložený a nepresvedčivý. Nestotožnil sa ani s názorom krajského súdu, že neudelenie azylu je síce dôvodné, avšak z dôvodu všeobecnej nedôveryhodnosti navrhovateľa. Dôvodom neudelenia azylu a neposkytnutia doplnkovej ochrany totiž nebola nedôveryhodnosť navrhovateľa, ale nepreukázanie opodstatnenosti obáv z prenasledovania z dôvodov taxatívne uvedených v zákone o azyle. Pokiaľ teda krajský súd dospel k zhodnému záveru ako odporca, ale z dôvodov, ktoré odporca nekonštatoval a ani navrhovateľ nenamietal, prekročil svoju preskúmaviacu právomoc, ktorá je limitovaná rozsahom námietok, ktoré navrhovateľ uplatnil v opravnom prostriedku.

Nebolo možné súhlasiť ani s názorom krajského súdu, že navrhovateľ je nedôveryhodnou osobou. K takémuto záveru nedospel napokon ani odporca a podľa odvolacieho súdu nepatrné rozdiely vo výpovedi navrhovateľa nemožno vyhodnotiť na ťarchu osoby žiadateľa o azyl - navrhovateľa, pretože ako vyplynulo z obsahu administratívneho spisu jeho výpoveď bola počas administratívneho konania konzistentná a bez vnútorných rozporov.

Navrhovateľ od počiatku (od vstupného pohovoru) uvádzal, že dôvodom jeho odchodu z krajiny pôvodu je strach o vlastnú bezpečnosť pre vyvíjanie aktivít –*písanie letákov, neskôr ich rozhadzovanie po ulici Gan Zi. Na letákoch, ktoré písal jeho kamarát Z. (bývalý mních). Na letákoch bolo napísané: „Sloboda Tibeťanom, Návrat Dalai Lamu a Oslobodenie Pančen Lamu“*), za čo bol jeden jeho priateľ, tiež mních uväznený na 5 ročné väzenie. Navrhovateľ uviedol, že Z. im (jemu a priateľovi S.) navrhol, že ako chcú, môžu sa pripojiť k tejto práci a písať letáky spolu s ním. Súhlasili s tým, po večeroch dvaja z nich písali a jeden strihal papiere, s tým že išlo o tri

body s heslami : „Sloboda Tibeťanom, Návrat Dalai Lamu a Oslobodenie Pančen Lamu“. Keď mali dosť materiálu tak, ho rozhadzovali po meste. Takto to urobili dvakrát do 15.12.009. V noci 13.03.2010 boli prichytení hliadkou polície a začali utekať. Policajtom utiekli a ukryli sa u príbuzných rodiny Z.. Odtiaľ išli do chrámu Gan Zi, kde sa ukryli. Od mníchov sa dozvedeli, že ich polícia hľadala doma, preto sa rozhodli z kláštora odísť. Vybrali si mesto Lhasa, ktoré je vzdialené od jeho rodného mesta asi 2 a pol hodiny cesty autom.

Navrhovateľ uviedol, že vojaci majú stanové mestečky v Gan Zi, jedno neďaleko Chrámu Gan Zi a jedno na ulici pri strednej škole. V týchto stanoch majú vojaci údajne delá, tiež v okolí mesta je veľa vojenskej techniky, lietajú tam vrtuľníky.

Na objasnenie dôvodov, prečo v zápisnici spísanej dňa 02.04.2010 neuviedol všetky dôvody, ktoré ho viedli k odchodu z krajiny pôvodu, tak ako potom neskôr na pohovore pred odporcom, uviedol, že mal problém s osobou tlmočnice z čínskeho jazyka, ktorá pochádza z Číny a v navrhovateľovi to vzbudilo obavy.

Hoci krajský súd takýto dôvod neuznal ako opodstatnený, odvolací súd vzhľadom na dôvody, pre ktoré navrhovateľ opustil krajinu pôvodu a vzhľadom na subjektívny pocit elementu strachu, ktorý podrobne popísal, nemohol vylúčiť takýto dôvod neuvedenia všetkých skutočností rozhodujúcich pre posúdenie opodstatnenosti navrhovateľovej žiadosti o azyl ako pochopiteľný, resp. akceptujúci. Na viac dáva do pozornosti, že aj podľa ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR (sp. zn. 1Sža/9/2007 zo dňa 16.10.2007) je pre posúdenie dôvodnosti žiadosti o azyl rozhodujúci vstupný pohovor.

Odporca sa vo svojom rozhodnutí nezaoberal dostatočne ani otázkou objektívneho elementu pocitu strachu navrhovateľa, keď v rozhodnutí neanalyzoval situáciu v krajine pôvodu z hľadiska postoja štátnych orgánov k prípadným sympatizantom ku skupinám, ktoré sú nespokojné so situáciou v Tibete. V konaní nebola nijakým spôsobom vyvrátená pravdivosť tvrdenia navrhovateľa, že vykonával určitú politickú činnosť, tým že roznášal letáky, čím vlastne demonštroval svoje postoje k situácii v Tibete a rovnako nebolo vyvrátené ani tvrdenie, že navrhovateľov priateľ s ktorým takúto činnosť vyvíjali, bol za takúto činnosť odsúdený, a že by navrhovateľovi v prípade návratu do krajiny pôvodu mohla tiež reálne hroziť perzekúcia, a to najmä s ohľadom na situáciu v krajine pôvodu, keď z rôznych správ o krajine pôvodu vyplýva, že *proces svojvoľných zatknutí a väzieb Tibeťanov pokračuje a a pramení najmä z pokojných*

protestov v skupinách na podporu Dalaj Lámu, slobodu či nezávislosť Tibetu, či prepustenie tých, ktorí boli zatknutí. Tento proces svojvoľných zatknutí a väzieb bol urýchlený spustením kampane „Silný úder“ a „Patriotické vzdelávanie“.

Všetky formy vyjadrovania v rozpore s postupmi Čínskej komunistickej strany sú v Tibete dôvodmi pre zadržanie, pričom svojvoľný charakter týchto zatknutí sa odráža aj v dôvode zatknutí, ako aj v ignorovaní procedurálnych záruk (Zdroj: Výročná správa 2009, Tibetské centrum pre ľudské práva a demokraciu).

S ohľadom na znalosť situácie a pomerov v Tibete nebolo možné podľa Najvyššieho súdu primárne vylúčiť, že tvrdenia navrhovateľa sa nezakladajú na pravde. Z tohto pohľadu sa podľa Najvyššieho súdu javí neudržateľným záver odporcu, ktorý si osvojil aj krajský súd, že navrhovateľa nemožno považovať za prenasledovanú osobu v zmysle zákona o azyle.

V danom prípade navrhovateľ tvrdí, že roznášal letáky s nápismi : *Sloboda Tibetanom, Návrat Dalai Lamu a Oslobodenie Pančen Lamu*“ spolu s ďalšími osobami, za čo bol jeho priateľ zadržaný a uväznený. Podľa názoru Najvyššieho súdu SR výpovede navrhovateľa ohľadne týchto okolností (pred odporcom ako aj pred krajským súdom) nie sú v rozpore s informáciami odporcu o situácii v tejto časti krajiny pôvodu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rovnako nesúhlasí s názorom krajského súdu o navrhovateľovej nedôveryhodnosti. Podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky navrhovateľova výpoveď po celú dobu správneho konania bola konzistentná a vnútorne bez rozporov. Podľa Najvyššieho súdu nebolo potrebné klásť taký dôraz na jeho prvé vyhlásenie počas zadržania (02.04.2010) pre účely podania vysvetlenia, pretože vo všetkých nasledujúcich výpovediach nevybočil z rámca dôvodov, pre ktoré žiadal udeliť azyl. Jeho tvrdenia sú zrozumiteľné, zhodné a bez vnútorných rozporov. Takúto argumentáciu je možné použiť len podporne za situácie, kedy by i ďalšie okolnosti svedčili o tom, že navrhovateľom tvrdené skutkové okolnosti nie sú pravdivé.

Preto záver odporcu, ktorý si osvojil aj krajský súd, podľa ktorého nebola preukázaná existencia opodstatnených obáv z prenasledovania pre zastávanie určitých politických názorov a teda neboli splnené podmienky pre udelenie azylu v Slovenskej republiky, posúdil Najvyšší súd Slovenskej republiky ako nepresvedčivý.

Konanie a rozhodovanie súdu o opravnom prostriedku podanom proti rozhodnutiu odporcu o neudelení azylu je konaním o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia podľa V. časti OSP a nie je pokračovaním administratívneho konania. Nie je preto úlohou prvostupňového súdu, ale ani odvolacieho súdu dopĺňovať vecnú, či právnu argumentáciu rozhodnutia odporcu a nie je jeho úlohou ani vykonávať dokazovanie na skutočnosti, ktorých zistenie je podmienkou zistenia skutočného stavu veci už v administratívnom konaní. Preto nebolo dôvodné rozhodnutie krajského súdu zrušiť a vrátiť vec na nové posúdenie súdu, ale odvolací súd dospel k záveru, že je dôvodné prvostupňové súdne rozhodnutie zmeniť tak, že rozhodnutie odporu zrušuje a vec mu vracia na nové konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné, aby sa odporca v ďalšom konaní zameril na zistenie postoja štátnych orgánov k osobám, ktoré vyjadrujú svoje názory na situáciu v Tibete, v časti krajiny pôvodu navrhovateľa vylepovaním plagátov s obsahom, ktorý je odporcovi známy najmä s poukazom na postoj štátnych orgánov k osobám, ktoré presadzujú slobodu Tibetu, Dalaj Lamu. Čo sa týka možného prenasledovania navrhovateľa z dôvodu vykonávania vykonávania aktivít (roznášanie letákov), považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky za dôležité, aby odporca v ďalšom konaní posúdil ako kvalifikovať prípady, keď žiadateľa o azyl síce objektívne nie je možné považovať za príslušníka určitej politickej, náboženskej či inej vrstvy obyvateľstva v krajine pôvodu, je však nepochybné, že z určitých dôvodov je štátnymi orgánmi tejto krajiny s uvedenou vrstvou obyvateľstva spojovaný a je preto diskriminovaný alebo prenasledovaný.

Súd pritom poznamenáva, že vzhľadom na navrhovateľom vyslovené obavy zo zatknutia pre svoje aktivity s poukazom na represie štátnych orgánov proti šíriteľom myšlienok slobody a nezávislosti Tibetu, bude potrebné vyhodnotiť tieto tvrdenia aj z pohľadu vyhodnotenia opodstatnenosti jeho strachu.

V ďalšom konaní preto odporca posúdi, či navrhovateľom uvádzané dôvody nie sú dôvodom pre udelenie azylu pre obavy z prenasledovania z dôvodu zastávania a sympatizovania s určitými politickými názormi.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru o potrebe zmeny rozsudku krajského súdu tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

O trovách konania Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol podľa ustanovenia § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 250k ods. 1 OSP, keď navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal, vzhľadom k tomu že si náhradu trov konania v lehote podľa §151 ods.1 OSP neuplatnil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 14. júna 2011

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Petra Slezáková